

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 123/2023-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovéj a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], 4. [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED], [REDACTED], 6. [REDACTED], [REDACTED], 7. [REDACTED], [REDACTED], 8. [REDACTED], [REDACTED], všetci [REDACTED], 9. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 10. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 11. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 12. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 13. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 14. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 15. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 16. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 17. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 18. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 19. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 20. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 21. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 22. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 23. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 24. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 25. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 26. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 27. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 28. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 29. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 30. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], všetci [REDACTED], a 31. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Peter Franko, advokátska kancelária s. r. o., Popradská 82, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Franko, PhD., proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25C/27/2019 (pôvodne pod sp. zn. 25C/274/2015) takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25C/27/2019 (pôvodne pod sp. zn. 25C/274/2015) **bolo porušené** základné právo sťažovateľov v **1. až 14. rade**

a 17. až 29. rade na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I **p r i k a z u j e** , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25C/27/2019 konal bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľom v **1. až 11. rade, 13. a 14. rade, 17. až 21. rade, 23. až 25. rade a 27. až 29. rade priznáva** finančné zadostučinenie v sume po **2 000 eur** a sťažovateľom v **12., 22. a 26. rade priznáva** finančné zadostučinenie v sume po **500 eur**, ktoré im **je** Okresný súd Košice I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľom v **1. až 14. rade a 17. až 29. rade priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **5 659,40 eur**, ktorú **je** Okresný súd Košice I **p o v i n n ý** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručanou ústavnému súdu 17. februára 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prikázal Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) konať v konaní vedenom pod sp. zn. 25C/27/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“) bez zbytočných prietahov, priznal sťažovateľom finančné zadostučinenie každému v sume 4 000 eur a náhradu trov konania na účet ich právneho zástupcu.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 123/2023-20 z 15. marca 2023 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva, že sťažovatelia vystupujú v procesnej pozícii žalovaných v napadnutom konaní, ktoré začalo podaním žaloby na okresnom súde 23. júna 2015 a ktorého predmetom je *„zrušenie rozhodnutia vlastníkov bytových a nebytových priestorov bytového domu [redacted] č. 76, 78, 80 prijatého na základe písomného hlasovania, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 26. - 29.5.2015 v čase od 17:30 hod do 19:30 hod“*. Napadnuté súdne konanie bolo pôvodne vedené pod sp. zn. 25C/274/2015. Uznesením z 9. júla 2019 okresný súd zastavil konanie proti žalovanému v 74. rade [redacted] z dôvodu, že

tento žalovaný zomrel pred podaním žaloby a nemá procesnú subjektivitu, a súčasne nárok žalobcov proti zvyšným žalovaným vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 25C/27/2019.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Proti postupu okresného súdu podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namietajú vznik zbytočných prietáhov v napadnutom konaní predovšetkým v príčinnej súvislosti s nečinnosťou a neefektívnosťou postupu okresného súdu, v dôsledku ktorého nebolo vo veci vydané žiadne meritórne rozhodnutie. Sťažovatelia namietajú aj celkovú dĺžku konania v trvaní takmer 8 rokov. Napadnuté konanie nie je podľa sťažovateľov po právnej stránke zložitá, patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Sťažovatelia pripustili určitú zložitú veci po faktickej stránke vzhľadom na počet účastníkov na žalovanej strane a s tým súvisiacou zmenou vlastníkov jednotlivých bytových jednotiek, avšak to samo osebe podľa mienky sťažovateľov nie je dôvodom toho, aby konanie trvalo neúmerne dlhú dobu. Sťažovatelia žiadnym zásadným spôsobom neprispeli k samotnej dĺžke konania. Na strane žalobcov však možno konštatovať určité prietáhové kroky, keď k odročeniu pojednávania nariadeného na 9. júl 2020 došlo z dôvodu na strane právneho zástupcu žalobcov a keď v dôsledku pasivity právneho zástupcu žalobcov bol opakovane súdom vyzývaný na špecifikáciu okruhu žalovaných, resp. na doplnenie rovnopisov žaloby. Za hlavnú príčinu vzniknutých prietáhov možno podľa sťažovateľov označiť postup okresného súdu, ktorý vykazuje viaceré nedostatky týkajúce sa jednak nečinnosti, ale aj nesprávneho postupu. Sťažovatelia poukázali na nečinnosť v trvaní roka a pol od vydania uznesenia o predbežnom opatrení 13. júla 2015 do 24. januára 2017, keď súd vyzval právneho zástupcu žalobcov na predloženie rovnopisov žaloby s prílohami. Uznesením z 9. júla 2019 okresný súd zastavil konanie proti žalovanému v 74. rade pre nedostatok procesnej subjektivity a súčasne nárok žalobcov proti ostatným 75 žalovaným vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 25C/27/2019, ktoré je pod touto spisovou značkou vedené dosiaľ. Uvedený postup súdu sťažovatelia vnímajú ako neférový a sú toho názoru, že sa ním mal vytvoriť dojem, že konanie vo veci samej trvá od roku 2019. Okresnému súdu vyčítajú tiež zrušenie pojednávania z dôvodu pandemickej situácie, keď sa podľa ich názoru ani nepokúšal vo veci konať. Okresný súd postupoval neefektívne aj vo vzťahu k žalobcovi v 3. rade, ktorého najskôr vyzval, či má záujem vstúpiť do konania, potom po jeho oznámení z 20. októbra 2021 ho opakovane vyzval na vyjadrenie, či trvá na podanej žalobe (výzva z 22. 12. 2021 a 29. 4. 2022), čo spôsobilo prietahy v trvaní viac ako 7 mesiacov. Sťažovatelia zdôraznili, že predmet sporu je pre nich obzvlášť podstatný, keďže sa týka obnovy ich bytového domu a vyriešenie otázky platnosti rozhodnutia vlastníkov má zásadný charakter pre ich život a zlepšenie úrovne ich bývania a nažívania.

5. V osobitnom vyjadrení z 13. apríla 2023 sťažovatelia poukázali na konkrétny prípad z praxe Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci priznávania primeraného finančného zadosťučinenia vo vzťahu k Slovenskej republike, v ktorom ústavný súd priznal sťažovateľovi odškodnenie 1 000 eur za zbytočné prietahy v konaní trvajúcim viac ako 11 rokov, no ESLP následne navrhol uzavrieť zmluvu, ktorého obsahom bolo doplatenie ďalších 8 100 eur, s čím Slovenská republika súhlasila. Sťažovatelia tým poukazujú na to, že podhodnocovanie primeraného

finančného zadosťučinenia vedie len k ďalším sporom na úrovni Rady Európy a ESLP a fakticky k zvyšovaniu celkových nákladov.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd v rámci svojho vyjadrenia k ústavnej sťažnosti zrekapituloval priebeh napadnutého konania a konštatoval, že po právnej ani skutkovej stránke sa prerokovávaná vec nejaví byť zložitá, no problémom je väčší počet účastníkov na strane žalovaných a ich častá obmena, ku ktorej dochádza v dôsledku prevodov vlastníckych práv k bytom a v dôsledku smrti jednotlivých vlastníkov. Aj napriek uvedenému je podľa okresného súdu z hľadiska plynulosti súdneho konania neakceptovateľné, že ani po 7 a pol roku súd vec na pojednávaní ani raz neprerokoval, t. j. nezaoberal sa predmetom sporu. Z tohto dôvodu sa sťažnosť javí ako dôvodná.

III.2. Replika sťažovateľov:

7. Sťažovatelia možnosť podať repliku nevyužili.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskom okresného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľov tvorí námietka, že v dôsledku nečinnosti a neefektívneho postupu okresného súdu došlo v napadnutom konaní k vzniku zbytočných prietáhov, pričom zároveň celková dĺžka napadnutého konania je neprimeraná, odôvodňujúca vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci)

v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

12. Pokiaľ ide o zložitost' veci po právnej stránke, vec sťažovateľov (zrušenie rozhodnutia vlastníkov bytových a nebytových priestorov bytového domu) je štandardnou vecou agendy všeobecných súdov. Po skutkovej stránke priznali už samotní sťažovatelia, že ide o procesne náročnejšie konanie s vysokým počtom účastníkov (pôvodne 3 žalobcovia a 89 žalovaných, v súčasnosti sú označení 2 žalobcovia a 82 žalovaných), a rovnako aj ústavný súd konštatuje zvýšenú faktickú zložitost' v dotknutom konaní práve vzhľadom na počet subjektov na žalovanej strane, ktorý sa v priebehu konania rozširoval a menil z dôvodu zmeny právneho nástupníctva pri zmenách vlastníctva k bytom v bytovom dome, s čím súvisela potreba rozhodovania o zmene subjektov na oboch sporových stranách. Zároveň súčasťou žaloby bol aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorému súd uznesením č. k. 25C/274/2015-39 z 13. júla 2015 vyhovel a nariadil neodkladné opatrenie, no nepodarilo sa mu všetkým žalovaným (v tom čase 89 subjektov) predmetné uznesenie spolu so žalobou doručiť, a preto musel zisťovať adresy žalovaných v registroch obyvateľov a následne opakovane doručovať predmetné zásielky poštou a prostredníctvom Policajného zboru, čo nepochybne malo za následok predĺženie konania. Zároveň však ústavný súd uvádza, že žiadna právna ani skutková zložitost' veci nemôže ospravedlniť takmer 8 rokov trvajúce súdne konanie na súde jednej inštancie, lebo dôveryhodnosť justície tak trpí zásadným spôsobom. Predznamenáva však, že uvedené skutočnosti zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

13. Ústavný súd posudzuje pri ústavných sťažnostiach na priet'ahy v konaní aj význam konania pre sťažovateľa. Z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. ESLP nejde o konanie, pri ktorom je daná požiadavka na zvýšenú rýchlost' konania.

14. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného na hodnotenie prípadných zbytočných priet'ahov v súdnom konaní ústavný súd nezistil žiadne také okolnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu či súčinnosť zo strany sťažovateľov ako strany sporu, ale je potrebné uviesť, že na priebeh konania mali vplyv aj „úkony žalobcov“, najmä vady žaloby, na odstránenie ktorých v podobe jednoznačného identifikovania a označenia žalovaných vyzval okresný súd žalobcov opakovane, a to výzvou z 24. septembra 2019 a 8. novembra 2019, a tiež nepredloženie žaloby v dostatočnom počte rovnopisov. Zároveň však ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že sťažovatelia neprejavili dostatočný záujem o rýchle prerokovanie žaloby tým, že nevyužili právny prostriedok, sťažnosť na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorý mal potenciál odstrániť zbytočné priet'ahy v konaní dohľadom predsedu okresného súdu nad plynulosťou konania. Uvedenú skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri priznávaní finančného zadost'učinenia.

15. Pred samotným posúdením postupu okresného súdu považuje ústavný súd za potrebné vysporiadať sa so skutočnosťou, že v prípade sťažovateľov 12. [REDAKOVANÉ], 22. [REDAKOVANÉ] a 26. [REDAKOVANÉ] došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (singulárnej sukcesii), teda k zmene doterajšieho subjektu konania na žalovanej strane na základe uznesenia zo 17. decembra 2019, a v prípade sťažovateľov 15. [REDAKOVANÉ], 16. [REDAKOVANÉ] a 31. [REDAKOVANÉ] na základe uznesenia z 15. júna 2022, ktorým okresný súd pripustil vstup týchto subjektov

do konania na žalovanej strane. Uvedená skutočnosť má podľa názoru ústavného súdu význam na vymedzenie obdobia, ktoré podlieha posúdeniu namietanej protiústavnosti konania okresného súdu, pretože v dôsledku zmeny subjektu konania došlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu. S prihliadnutím na tento záver ústavný súd nemá pochybnosť o tom, že títo sťažovatelia môžu relevantne namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len pre štádium konania, ktoré nasledovalo po rozhodnutí okresného súdu o ich vstupe do napadnutého konania (III. ÚS 161/2013, I. ÚS 50/2014, II. ÚS 256/2022).

16. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu a predloženého súdneho spisu. Z obsahu spisu predloženého okresným súdom v tejto veci vyplýva, že konanie sa začalo podaním žaloby 23. júna 2015 a až do dňa podania ústavnej sťažnosti stále prebieha, a to nielenže bez jeho právoplatného skončenia, ale bez vydania meritórneho rozhodnutia okresného súdu ako súdu prvej inštancie vôbec, už celkovo približne 7 rokov a 8 mesiacov. Uvedená dĺžka konania je už sama osebe ústavnoprávne neakceptovateľná. Bez toho, aby ústavný súd hodnotil jednotlivé procesné úkony okresného súdu, je evidentné, že namietané konanie bolo ako celok neefektívne, nesústredené a nehospodárne. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dĺžku konania predovšetkým poznačila neefektivita postupu okresného súdu pri vykonávaní administratívnych úkonov v súvislosti so zisťovaním a doručovaním žaloby a uznesenia o neodkladnom opatrení v období od októbra 2015 do februára 2018, v dôsledku ktorých došlo k významnému predĺženiu napadnutého konania. Zároveň je napadnuté konanie poznačené nečinnosťou okresného súdu v období od 21. augusta 2015, keď bolo súdu doručené vyjadrenie zástupcu vlastníkov bytov, do 24. januára 2017, keď vyzval právneho zástupcu žalobcov na doručenie 75 rovnopisov žaloby a žalovaného v 64. rade [REDACTED] na predloženie vyjadrenia v počte 75 rovnopisov (nečinnosť v trvaní rok a päť mesiacov), od 19. júna 2017, keď bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcov k podaniam žalovaných, do 5. septembra 2018, keď súd vykonal výsluch právneho zástupcu žalobcov (nečinnosť v trvaní viac ako 14 mesiacov), od 17. decembra 2019, keď súd vydal uznesenie o pripustení vstupe žalovaných do konania, do 9. septembra 2021, keď sa uskutočnilo prvé pojednávanie, ktoré bolo následne odročené na neurčito (nečinnosť v trvaní viac ako 15 mesiacov), od 18. januára 2022, keď bola súdu doručená odpoveď žalobcu [REDACTED], do 15. júna 2022, keď vydal uznesenie o pripustení vstupe žalovaných do konania, zastavení konania voči žalovanému v 8., 54. a 77. rade (nečinnosť v trvaní 5 mesiacov), a od 17. októbra 2022, keď súd vydal uznesenie o vystúpení žalobcu v 3. rade z konania a vstupe žalobkyne v 2. rade do konania, do 13. apríla 2023, keď súd nariadil termín pojednávania (nečinnosť v trvaní takmer 6 mesiacov). V merite veci okresný súd vlastne vôbec nekonal. Už len tá skutočnosť, že prvé pojednávanie vo veci sa konalo 9. septembra 2021, teda po vyše šiestich rokoch od začatia konania, potom, ako boli predchádzajúce štyri nariadené termíny pojednávania (9. 7. 2020, 29. 10. 2020, 11. 2. 2021 a 29. 4. 2021) z dôvodu žiadosti právneho zástupcu žalobcov o odročenie pojednávania pre plánovanú dovolenku z dôvodu pandemickej situácie, ale tiež bez udania dôvodu zrušené, svedčí o tom, že okresný súd nezvolil v súdnom konaní taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia nachádzajú.

17. Po preskúmaní spisového materiálu, ako aj ostatných podkladov pre rozhodnutie tak ústavný súd nemohol inak, ako dospieť k jednoznačnému záveru, že priet'ahy v napadnutom konaní idú

primárne na vrub okresnému súdu. Na tomto mieste ústavný súd len pre pripomenutie uvádza, že aj samotný okresný súd uznal ústavnú sťažnosť za dôvodnú. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti relevantné pre danú vec ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov (s výnimkou sťažovateľov v 15., 16., 30. a 31. rade, pozri bod 18 a 19 tohto rozhodnutia) na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto rozhodnutia).

18. Iný záver platí v prípade sťažovateľov 15. [REDAKOVANÉ], 16. [REDAKOVANÉ] a 31. [REDAKOVANÉ], ktorí do napadnutého konania vstúpili na základe uznesenia z 15. júna 2022, a teda do času podania ústavnej sťažnosti (17. februára 2023, pozn.) vystupovali v procesnom postavení strany sporu len približne 8 mesiacov. Z uvedeného je zrejmé, že označení sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy vo vzťahu k nim ako sporovej strane netrvá tak dlho, aby sa vôbec dalo uvažovať o zbytočných priet'ahoch. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnej sťažnosti označených sťažovateľov nevyhovel (výrok 5 tohto rozhodnutia).

19. Zároveň vo vzťahu k sťažovateľke 30. [REDAKOVANÉ] ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu zistil, že táto sa do času podania ústavnej sťažnosti nestala stranou sporu, keďže v súdnom spise sa nenachádza ani návrh na jej vstup do konania ani uznesenie, ktorým by súd o takomto návrhu rozhodol. Z tohto dôvodu nemohlo byť do ňou označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní zasiahnuté, a preto nebola oprávnená na podanie ústavnej sťažnosti. Ústavný súd tak z tohto dôvodu ústavnej sťažnosti tejto sťažovateľky nevyhovel (výrok 5 tohto rozhodnutia).

20. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, prikázal ústavný súd podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov (výrok 2 tohto rozhodnutia).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

22. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

23. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadajú priznať finančné zadosťučinenie 4 000 eur každému zo sťažovateľov, ktoré odôvodnili predovšetkým prehlbujúcou sa neistotou o ich právnom postavení, negatívnym vplyvom na susedské vzťahy, neistotou v súvislosti s hospodárením

s finančnými prostriedkami vyčlenenými na obnovu bytového domu, ktoré ostávajú „zamrznuté“ na bankovom účte, a tiež nevyhovujúcim stavom bytového domu, ktorý ohrozuje ich život a vyžaduje si opravu.

24. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadosťučinenia dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

25. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľom finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú dĺžku napadnutého konania bez vydania meritórneho rozhodnutia, postup okresného súdu, ale tiež nepriviligovaný charakter konania a to, že napadnuté konanie patrí k skutkovo náročnejším. Zároveň však ústavný súd pri rozhodovaní o výške priznaného primeraného finančného zadosťučinenia prihliadol aj na v celku indiferentný prístup sťažovateľov k priebehu napadnutého konania, keď napriek nespokojnosti s postupom okresného súdu nevyužili jednoduché a prístupné prostriedky (sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona o súdoch), ktoré mohli viesť k tomu, aby v ich veci konajúci súd konal a rozhodol, ale volili priamo podanie ústavnej sťažnosti. Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľom, ktorí boli sporovou stranou od začiatku konania (1. [REDAKOVANÉ], 2. [REDAKOVANÉ], 3. [REDAKOVANÉ], 4. [REDAKOVANÉ], 5. [REDAKOVANÉ], 6. [REDAKOVANÉ], 7. [REDAKOVANÉ], 8. [REDAKOVANÉ], 9. [REDAKOVANÉ], 10. [REDAKOVANÉ], 11. [REDAKOVANÉ], 13. [REDAKOVANÉ], 14. [REDAKOVANÉ], 17. [REDAKOVANÉ], 18. [REDAKOVANÉ], 19. [REDAKOVANÉ], 20. [REDAKOVANÉ], 21. [REDAKOVANÉ], 23. [REDAKOVANÉ], 24. [REDAKOVANÉ], 25. [REDAKOVANÉ], 27. [REDAKOVANÉ], 28. [REDAKOVANÉ], 29. [REDAKOVANÉ]) finančné zadosťučinenie v sume po 2 000 eur a sťažovateľom, ktorí vstúpili do konania až na základe uznesenia zo 17. decembra 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. januára 2020 (12. [REDAKOVANÉ], 22. [REDAKOVANÉ] a 26. [REDAKOVANÉ]), finančné zadosťučinenie v sume po 500 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (výrok 3 tohto rozhodnutia).

VI.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 5 659,40 eur.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 (208,67 eur) po znížení o 50 % pri zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov je 104,34 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľom ako náhradu trov právneho zastúpenia, preto predstavovala 5 659,40 eur (27 úspešných sťažovateľov x 208,68 eur + 2 x 12,52 eur).

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť právnomu zástupcovi sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenému v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu